

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาถึงผลของการให้ความรู้ด้านสุขภาพ ต่อการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคหืด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคหืด ที่เข้ารับการรักษาที่คลินิกทรวงอก โรงพยาบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มทดลองจะได้รับการให้ความรู้ด้านสุขภาพเป็นรายกลุ่ม และกลุ่มควบคุมจะได้รับการดูแลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการให้ความรู้ด้านสุขภาพ ภาพพลิก และคู่มือการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคหืด และแบบวัดคุณภาพชีวิต โรคหืดฉบับย่อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้คือ

กลุ่มทดลอง สัปดาห์ที่ 1 เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย แบบสอบถามการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคหืด และแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อ จากนั้นให้ความรู้ด้านสุขภาพเป็นรายกลุ่ม เก็บข้อมูลครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 โดยให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคหืด และแบบวัดคุณภาพชีวิต โรคหืดฉบับย่อในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6

กลุ่มควบคุม สัปดาห์ที่ 1 เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย แบบสอบถามการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคหืด และแบบวัดคุณภาพชีวิต โรคหืดฉบับย่อ กลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ เก็บ

ข้อมูลครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 โดยให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคหืด และแบบวัดคุณภาพชีวิตโรคหืดฉบับย่อในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติไค-สแควร์ และสถิติทีอิสระ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณสมบัติระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของกลุ่มที่ได้รับการรู้ด้านสุขภาพ กับกลุ่มที่ได้รับการรู้ด้านสุขภาพตามปกติ โดยใช้สถิติความแปรปรวนร่วมแบบวัดซ้ำ (one-way repeated-measures ANCOVA) โดยใช้คะแนนการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพก่อนได้รับความรู้ด้านสุขภาพ และคะแนนคุณภาพชีวิตก่อนได้รับความรู้ด้านสุขภาพเป็นตัวแปรร่วม และวิเคราะห์ว่ากลุ่มใดแตกต่างกันโดยใช้ สถิติทีอิสระ กำหนดระดับนัยสำคัญ $p < .01$
3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพ และคะแนนคุณภาพชีวิต ก่อนให้ความรู้ด้านสุขภาพ ภายหลังการให้ความรู้ในสัปดาห์ที่ 3 และในสัปดาห์ที่ 6 ในกลุ่มที่ได้รับการรู้ด้านสุขภาพโดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (one-way repeated-measures ANOVA) และวิเคราะห์ว่ากลุ่มใดแตกต่างกันโดยใช้ สถิติทีคู่ กำหนดระดับนัยสำคัญ $p < .01$

ผลการวิจัย

1. ผู้ป่วยโรคหืดภายหลังได้รับความรู้ด้านสุขภาพในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพสูงกว่าผู้ป่วยโรคหืดที่ได้รับการดูแลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผู้ป่วยโรคหืดภายหลังได้รับความรู้ด้านสุขภาพในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพสูงกว่าก่อนได้รับความรู้ด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. ผู้ป่วยโรคหืดภายหลังได้รับความรู้ด้านสุขภาพในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6 มีคะแนนคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกับผู้ป่วยโรคหืดที่ได้รับการดูแลตามปกติในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6
4. ผู้ป่วยโรคหืดภายหลังได้รับความรู้ด้านสุขภาพในสัปดาห์ที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงกว่าก่อนได้รับความรู้ด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จากการวินิจฉัยของแพทย์ ไม่ได้ประเมินร่วมกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ อาจทำให้การจัดระดับความรุนแรงของผู้ป่วยมีความผิดพลาด
2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการให้ความรู้ด้านสุขภาพด้วยตนเอง ทำให้มีความรู้จัก และคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มทดลองอาจเกิดความลำเอียงในการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาจรู้สึกเกรงใจผู้วิจัย หรือต้องการเอาใจผู้วิจัยจึงตอบเพื่อให้ได้คะแนนสูง อาจทำให้มีผลต่อความตรงภายในของผลวิจัยที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มทดลอง
3. ควรมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลอง หรือกลุ่มควบคุม ร่วมกับการสุ่มเลือกสุ่มค่า เพื่อป้องกันการเกิดความลำเอียงจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
4. จากผลการวิจัยด้านคุณภาพชีวิต ขนาดของความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านคุณภาพชีวิตที่ศึกษาได้ คือ 0.27 ซึ่งต่ำกว่าขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปรกำหนดไว้ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป หากมีการวิจัยด้านคุณภาพชีวิตควรเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นกว่านี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล
 - 1.1 พยาบาลสามารถนำแผนการให้ความรู้ด้านสุขภาพ และคู่มือการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคหืด ไปประยุกต์ และพัฒนาเป็นรูปแบบการให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ผู้ป่วยโรคหืดให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง เพื่อสนับสนุนให้ผู้ป่วยโรคหืดมีความรู้เกี่ยวกับโรค และการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพที่เหมาะสม ลดการเกิดอาการกำเริบของโรคหืด และมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามมา ทั้งนี้ควรกระตุ้นในเรื่องการออกกำลังกาย และการจัดการกับความเครียดเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องจึงจะนำไปสู่การปฏิบัติ
 - 1.2 ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ ควรใช้รูปแบบการสอนที่ผสมผสานหลายวิธี เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดการรับรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพไปในทางที่พึงประสงค์

2. ด้านการวิจัย

ควรทำการศึกษาซ้ำในผู้ป่วยที่เป็นโรคหืด รวมทั้งมีการขยายกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อทดสอบประสิทธิภาพการให้ความรู้ด้านสุขภาพต่อการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตด้วยตนเอง ให้สามารถสรุปอ้างอิงได้มากขึ้น นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เวลาในการศึกษาเพียง 6 สัปดาห์โดยประเมินผล ในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองและจำนวนครั้งในการประเมินผล เพื่อจะได้เห็นผลของการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคหืดได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ด้านการบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารทางการพยาบาลสามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านสุขภาพต่อการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตผู้ป่วยไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย หรือจัดคลินิกบริการสำหรับผู้ป่วยโรคหืด เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยโรคหืดมีการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และต่อเนื่อง